

الفصل الأول في مادة الأمر

مقدمه

- فرق هیبت امر با ماده امر
- هیبت به حمل شایع امر کردن است و خود امر کردن را می گوید و ماده به حمل اولی امر کردن است
- چرا امر کردن را اینجا بحث می کنیم در لغت بحث شده است؟
- در علم اصول به فرایند اجتهاد نگاه می کنیم و مباحثی که آنجا مورد نیاز است و کلیدی است؛ را اینجا بحث می کنیم
- اهمیت امر اینجا است که اگر بگوییم امر اولاً بر وجوب یا استحباب دلالت می کند یا اینکه امر بر نه بر وجوب و نه استحباب دلالت می کند که کار فقهی تو متفاوت می شود

المبحث الأول: لفظ الأمر مشترك لفظی

الاختلاف في صيغة الجمع دليل على آفة موضوع لمعنيين مختلفين

به معنای طلب

- جمعش می شود اوامر
- معنای تشریح در آن خوابیده
- اینجا هم امر است فقط می خواهم به دست تو انجام شود
- قَلْبُهُمْ لَئِنِ أَخْلَفُوا عَنْ أَمْرِهِمْ لَنُصِيبَنَّ فِتْنَةً أَوْ نَعِيبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا التوراة ۶۳
- جمعش می شود امور
- معنای تکوین در آن خوابیده

به معنای فعل

- قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ آل عمران/ ۱۵۴
- وَفُتِنِيَ الْمَأْمُرُ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ (البقرة/ ۲۱۰)
- وَسَاوَوْهُمْ فِي الْأَمْرِ (آل عمران/ ۱۵۹)

آیا امر مشترک لفظی است؟

- بله هست
- معنای مختلفی ذکر شده که دو تا را اینجا مولف آورده

باید بین صرف و کاربردهای لغوی فرق گذاشت در لغت هر دو شکل به کار برده نشده و دو وضع است برای دو معنا

توبه کننده عقیل رضائیس

www.talabaji.blog.ir

طلبگی یعنی با به رگابی

علو هم به معنای علو نفس الامری نیست؛ بلکه به این معنا است که طرف خودش را برتری می داند

- تقسیم ۱: تکوینی
- تقسیم ۲: اعتباری
- حقیقی
- معنایی
- استعلام
- در امر کردن هر دو هست
- خودش را در جایگاه برتر می نشاند
- خودش را برتر می داند
- در جایگاه برتر هست

المبحث الثاني: اعتبار العلو و الاستعلاء في صدق مادة الأمر بمعنى الطلب

مثلاً از خدا یا رفیقم یک درخواستی کردم آیا امر است؟

آیا وضعیت امر کننده نسبت به کسی که امر می شود هم ملاحظه می شود؟ یعنی یک درخواست یا یک درخواست خاصی است که یک نفر خاصی از یک شخص خاصی می کند؟

محقق خراسانی

قول اول - علو لازم است و استعلام لازم نیست

- به دلیل کفایت صدور طلب از عالی در امر؛ هر چند که استعلام نکند
- ایشان می گوید که خدا هر چه که خواست امر در آن هست

قول دوم - هم علو و هم استعلام لازم است

- امر متضمن علو صاحب آن است و به همین دلیل زمانی که امر می کند در حالی که عالی نیست ذم می شود
- دلیل علو
- دلیل استعلام
- به دلیل عدم صدق امر در زمانی که به صورت استماع باشد
- و بشهد له قول بريرة لرسول الله صلى الله عليه و آله و سلم: «أمرني يا رسول الله؟ قال: إنما أنا شافع

قول سوم - یا علو لازم است و یا استعلام؛ هر کدام از این دو باشد کافی است

- یعنی خودت را در جایگاه برتر نبینی ولی بروز استعلامی بکنی
- کفایت علو
- کفایت استعلام
- به همان دلیل قول اول
- لاآه يصح تقبيل الطالب السافل المستعلى، متن هو أعلى منه و توبيخه بمثل إنيك لم تأمرني؟

قول چهارم - هیچ کدام از علو و استعلام ملاحظه نشده و فقط طلب است

مرحوم بروجردی

المبحث الثالث: في دلالة مادة الأمر على الوجوب

آیا امر بر وجوب دلالت می کند؟

- حقیقی
- تقسیم واجب
- اعتباری
- نظر مولف
- و کاری می کنیم آن وجوب را محقق می کنیم
- مثلاً من اراده میکنم و یک چیزی ایجاد می کنم و وجوب می آید و حرکتی می کنم
- یک کسی به کس دیگری می گوید باید و یا خودم به خودم می گویم تو باید این کار را بکنی
- در مورد خدا می گویی که خدا باید عبادت بشود و من عید هشتم این وجوب؛ وجوب امتثالی است
- پس صرف امر دلالتی بر وجوب شرعی ندارد
- وجوب امتثالی هم از انسانی و تبادل عقلی گرفته می شود